

Jevrejski glas

Sarajevo, juli 2011. / Av 5771.

9. avgust
Tiša beAv

24—31. avgust
Bejahad Opatija,

4. septembar
Evropski dan jevrejske
kulture

28. septembar
Erev Roš Hašana

Obnovljeno logorsko groblje na Židovskom groblju u Đakovu

Kumio sam i molio - sada odlazim!

Dakle, moj apel nije uspio i mislim da je došlo vrijeme da funkciju Odgovornog urednika prepustim drugome - neka se on malo pati. Možda je tako i bolje. Plakao sam, molio sam, kukao sam, vrištao, prijeto i – niko ništa. Moram i ovom, posljednjom prilikom da istaknem kako je očito da vam ova novina i ne znači baš nešto posebno, jer u nju ništa ne ulažete niti se trudite da sačuvate javno vaše uspomene i da ih podijelite sa svojim sunarodnjacima..

Ja sam se, eto, umorio i dižem ruke predavajući se posije višegodišnjeg nastojanja da stvorim jedne interesantne novine koje će pripadati svima vama. Mislim da sma u tome i uspio, ali uz velike napore i odricanja, ponekad sastavljajući, skoro sam, čitavu novinu. Jer, priznaćete, „Jevrejski glas“ nije kao beogradski „Pregled“, nije kao zagrebački „Ha kol“, ima on onu neku nama svojstvenu sarajevsku dušu, onu toplinu i bliskost koja nam je potrebna da hranimo svoju dušu i da se prisjećamo lijepih i vrijednih stvari.

Pokušao sam, isto tako, da sačuvam i vri-

jednosti ove naše zajednice i da ono do čega sam dolazio istraživanjem ili slučajno, podijelim sa vama. Znam da vam se to dopadalo i da ste voljeli vaš "Jevrejski glas", ali to niste pokazali na djelu, jer ja nisam tražio čestitke i odobravanja, ja sam vas samo preklinjao da pišete, da šaljete slike i dokumente, da ono što znate, ono o čemu razmišljate podijelite sa svekolikim jevrejstvom Bosne i Hercegovine, a bogami i šire.

Zato, ja odlazim. Ali, ostavljam vas u dobrim rukama. Naredne brojeve, pripremat će i biti odgovoran za njih (odgovorni urednik), moj prijatelj, vrsni novinar britkog pera, Pavle Kaunitz. U ostalom, on je i pripremio (uz moju više savjetodavnu pomoć) i ovaj broj "Jevrejskog glasa".

Sada, ja mogu sa distance, kao i vi, dragi moji prijatelji, da samo čitam naš list i da aplaudiram. Ali, dozvolite mi da vam kažem, da ja to nisam u stanju i da ću nastaviti da saradujem u novinama i pomažem Pavlu koliko god mogu. Ja nastavljam da pišem. A vi?

Eli TAUBER- Lelo

Sastanak sa Federalnim ministrom

U Sarajevu je novi Federalni ministar kulture i sporta, gospodin Salmir Kaplan, organizovao sastanak sa predsjednicima nacionalnih kulturno-prosvjetnih društava "La Benevolencija", "Napredak", "Prosvjeta" i "Preporod", gdje je razgovarano o planovima i projektima koje društva imaju, kako pojedinačno, tako i u okviru Koordinacije nacionalnih kulturno-prosvjetnih društava. Ministar Kaplan je istakao da je ovogodišnji Budžet Federacije BiH niži od prethodnog, te da se očekuje novo smanjenje, tako da će i sredstva za društva u ovoj godini biti znatno niža od prošlogodišnjih. Naš predstavnik je predložio da se u okviru sredstava koja raspoređuje Resorno ministarstvo izvrši korektna

analiza prioriteta i eventualna preraspodjela kojom bi se favorizirali konkretni projekti koji predstavljaju kulturno stvaralaštvo naroda i manjina s prostora Federacije BiH, a koje svakako prezentiraju naša

društva, pojedinačno i zajedno. Također, Ministar Kaplan je zamoljen da obrati posebnu pažnju na zahtjev za sredstva za sufinansiranje Evropskog dana jevrejske kulture 2011. godine.

IZVJEŠTAJNA GODIŠNJA SKUPŠTINA

U prisustvu nešto preko 60 članova naše Opštine, u subotu, 28. maja 2011. godine, u ime Predsjedništva Jevrejske opštine i Jevrejskog kulturno-prosvjetnog i humanitarnog društva "La Benevolencija", Izvještaj o radu za period maj 2010. - maj 2011. godine je podnio Boris Kožemjakin, predsjednik Opštine. Relativno mali odziv članova u odnosu na broj pozvanih, a pozvani su bili svi punoljetni članovi,

govori o činjenici da je interes za aktivnosti Opštine i društva "La Benevolencija" prilično mali, što brine, a što je u samom Izvještaju

i posebno apostrofirano. No, moramo se suočiti sa realnošću u našoj sredini, duboko svjesni da se nešto mora učiniti, kako bi što veći broj aktivista, naših članova preuzeo odgovornost za ukupan rad Opštine i Društva.

U Izvještaju o radu pokušalo se obuhvatiti sve ono što se značajno dešavalo u našim prosto-

rima ili u drugim lokacijama i sredinama gdje smo bili prisutni. Kada bismo, sagledavajući sve nabrojane

aktivnosti po sekcijama i komisijama, bili samo slušaoci jednog izvještaja, mogli bismo zaključiti da je učinjeno mnogo, što jeste činjenica, ali je, također, činjenica da je sve to učinjeno s malim brojem aktivista i uz veliki napor.

Svi članovi mogu, ukoliko to žele, u kancelariji Opštine dobiti na uvid i čitanje cijelokupan Izvještaj o radu za protekli izvještajni period, a isti će biti i objavljen na web stranici našeg Društva. Razmišljali smo da cijelokupan Izvještaj objavimo u Jevrejskog glasu, ali smo zbog nedostajućih sredstava odlučili da isti bude dostupan na web stranici i direktnim uvidom u prostora naše Opštine.

Nadamo se da će naredne godine, kada budemo birali novo rukovodstvo Opštine i Društva, interes članova i odziv na samu Skupštinu biti daleko veći, te apelujemo da već sada razmišljate o potencijalnim kandidatima za članstvo u predsjedništvu i drugim tijelima Opštine i Društva "La Benevolencija".

Sastanak s ambasadorom NR Kine

U prostorijama našeg društva "La Benevolencija", dana 27.05.2011. godine, u društvu predstavnika druga tri nacionalna kulturno-prosvjetna društva "Napredak", "Preporod" i "Prosvjeta", primili smo njegovu ekselenciju Wang Fuguo, ambasadora Narodne Republike Kine i kulturnog atašea te mnogoljudne zemlje, gospodina Deng Conga. Ambasador NR Kine, g. Fuguo je jedini ambasador neke od akreditovanih ambasada u Bosni i Hercegovini koji je prepoznao i finansijski pomogao organizaciju zajedničke prezentacije kulturne baštine naših naroda i društava, manifestaciju koju smo kao koordinacija društava organizovali u maju mjesecu u Sarajevu. Prilikom ovog sastanka, koji je protekao u srdačnoj atmosferi, u ime našeg društva "La Benevolencija", u znak zahvalnosti, a kao simbol višestoljetnog boravka Jevreja na prostorima BiH, izvršni direktor Boris Kožemjakin je gospodinu ambasadoru poklonio reprint Sarajevske Hagade.

U Banjaluci položen kamen temeljac za izgradnju jevrejskog kulturnog centra i sinagoge.

Predsjednik Republike Srpske (RS) Milorad Dodik, predsjednik Vlade RS Aleksandar Džombić, mnogobrojni zvaničnici RS i predstavnici gradova Banjaluke i Modina prisustvovali su danas polaganju kamena temeljca za izgradnju jevrejskog kulturnog centra i sinagoge u Banjaluci.

Savjetnik predsjednika RS Arie Livne zahvalio je predsjedniku Miloradu Dodiku, kao i gradonačelniku Banjaluke Dragoljubu Davidoviću što su zajedničkim snagama omogućili da Jevreji ostvare njihov dugo očekivani san, a to je početak izgradnje ovog hrama.

“Ovo je istorijski momenat i nalazimo se na mjestu gdje će početi život, a gradnjom hrama stvaramo istorijsku pravdu za jevrejski narod”, istakao je Livne i dodao da je za njega današnji dan od specifičnog značaja, jer hram koji će biti podignut posvećuje uspomeni na svoju majku, koja je ugušena i spaljena u gasnoj komori u Aušvicu.

Gradonačelnik Banjaluke Dragoljub Davidović rekao je da je podizanje sinagoge za dobrobit i grada i Jevrejske zajednice,

kao i da je to rezultat dobre saradnje Grada Banjaluke sa nacionalnim manjinama.

“Podizanje ovog hrama je sigurno značajan za grad Banjaluku iz razloga što šalje pozitivnu poruku svijetu koja će otići odavde”, istakao je Davidović.

Gradonačelnik Modina Haim Bivas je istakao da večeras u Izraelu počinje institucionalni dan sjećanja na šest miliona stradalih u Holokaustu, te dodao da je podizanje hrama u Banjaluci dodatna potvrda vječitoj težnji jevrejskog naroda za opstankom na ovim prostorima.

Tokom Drugog Svjetskog rata i Holokausta, gradsko jevrejsko svetište je bilo uništeno i spaljeno od ustaško nacističkog režima Nezavisne Države Hrvatske. Tokom perioda okupacije, gotovo cijela jevrejska populacija u gradu - žene, djeca i muškarci bila je iskorijenjena.

Pored visokih zvaničnika RS, ceremoniji polaganja kamena temeljca prisustvovala je i predsjednica Skupštine Srbije Slavica Đukić-Dejanović, vjerski predstavnici, kao i mnogi predstavnici iz kulturnog i javnog života Grada Banjaluke.

Ove godine je po drugi put u Neumu organizovan Seminar žena Jevrejki iz Bosne i Hercegovine od 22.05. do 24.05. 2011. Seminar je realizovan u organizaciji Jevrejske opštine Sarajevo, Ženske sekcije Bohoreta i uz finansijsku podršku JOINT-a, sa g. Robertom Džerasijem na čelu. Imale smo obezbijedena dva puna pansiona u ugodnom ambijentu hotela “Zenit”, koji je pružao odgovarajuće prostore i za zabavu i za edukaciju.

Na Seminaru su učestvovalе žene iz Sarajeva, Zenice, Tuzle, Mostara i Doboja. Ove godine, nažalost, nije bilo predstavnica iz Banjaluke, koje su izostale iz opravdanih razloga.

Prvi dan, 22.05.2010, krenule smo iz Sarajeva u 11:00 sati, pošto smo sačekale predstavnice iz Tuzle, Doboja i Zenice, a usput su nam se pridružile predstavnice iz Mostara. Putovanje je bilo ugodno i veselo, uz pjesmu i zaustavljanje po potrebi. Po dolasku učesnica u hotel, smještaj i registraciju, uslijedila je večera, a zatim otvaranje susreta u 20 sati, u sali gdje smo mogle u miru početi sa radom.

Bilo nas je ukupno 50. Kratki osvrt na rad i aktivnosti žena u pojedinim opštinama dale su predstavnice opština.

Predavačica, prof.dr. Nada Ler - Sofronić je otvorila diskusiju na temu žensko - muških odnosa u Starom zavjetu, sa akcentom na dijelove koji govore o ljubavi i erotici, sa posebnim osvrtom na Pjesmu nad pjesmama, koja veliča ovozemaljsku ljubav. Dobile smo zadatak da do sutra razmislimo o likovima naših pramajki i njihovim ličnim dramama.

Poslije predavanja smo prešle na terasu hotela, gdje smo uz živu muziku plesale do kasno u noć.

Sutradan iza doručka se nastavilo predavanje na započetu temu, sa refleksijama na savremenu ženu.

ŠUSRETI JEVREJSKIH ŽENA BIH U NEUMU

JEDNO LIJEPO PUTOVANJE

Jednog lijepog jutra mjeseca maja krenula je grupa žena iz Sarajeva prema Neumu. U grupi je bilo tačno 47 žena iz gradova BiH (Sarajevo, Tuzla, Zenica i Mostar). Možete zamisliti kako je bilo našem šoferu Sačiru s nama. Starosna dob žena je od 60 do 85 godina “Slučajno” sam se i ja našla u toj grupi i nije mi žao.

Putovanje je krenulo ugodno, priča, pjesma i pokoji sendvič. Raspoloženje divno, ali u to će nam gospođa Zlata pročitati „Vrabac“, to je trebao biti humoristični prikaz putovanja čiji autor je naš član Pavle Kaunitz. Međutim to ni malo nije bilo humoristično za nas, već više neprikladno i to nas je oneraspoložilo. Putovanje se nastavlja u ćutanju. Međutim raspoloženje se naglo popravlja kad autobus stane u Jablanici kod Maksumića, gdje već na samom izlazu miriše pečena jagnjetina. Tako se žene raspolože uz kafu, sok i pečenu jagnjetinu. Nakon jednog sata odmora, putovanje se nastavlja uz pjesmu. Vrijeme je prilično dobro, bez sparine i stižemo oko 16 časova pred hotel Zenit u Neumu. Smještaj se vrlo brzo obavio uz dobru organizaciju, svi smo bili zadovoljni. Poslije kratkog

Pripremila: Tatajana Čengić

odmora slijedi zajednička večera, koja je uz prijatnu atmosferu i dobru hranu završila. Slijedi iznenađenje večeri, samo za nas organizirana je muzika na terasi hotela. Nakon kratkog zagrijavanja, uz poneko piće, možete zamisliti kako to izgleda kada toliki broj žena pleše bez nadzora muževa. Sve je to trajalo do 12 sati u noći kada je bio “fajront” i odlazak na spavanje.

Sutradan ujutro lagani doručak i kafića, zatim slijedi i razlog našeg putovanja tj. stručno predavanje gospođe Nade Ler Sofronić, koje je počelo u 10 i trajalo do 14 sati. Svi smo se precizno okupili u sali sa olovkama i malim blokom za pribilježbe. Predavanje je bilo tematsko i radilo se o historiji jevrejskih žena kroz bibliju, tačan naziv nisam zapamtila, izvinjavam se. Međutim, predavanje je bilo impresivno, zanimljivo i slušali smo bez daha. Gospođa Nada ima specifičan nastup kod izlaganja, možemo reći čak dramski, što je predavanje učinilo još zanimljivijim. Nakon predavanja slijedi ručak i poslije toga iznenađenje dana koje su organizirale naše drage Bohorete: Nela, Rajka, Dada... to je krstarenje

Poslije ručka smo imale slobodno popodne koje smo nas dvadesetak iskoristile za vožnju brodićem po Neumskom zalivu. Vrijeme je bilo oblačno, ali su se najhrabrije čak i okupale. Poslije večere opet muzika i ples i jedno divno druženje. Sutradan smo imale slobodno sve do ručka, poslije čega smo krenule nazad za Sarajevo. Ovaj seminar će nam ostati u prelijepom sjećanju, bilo je zabavno i edukativno. Zahvaljujemo se svim organizatorima iz Jevrejske opštine, g. Robertu Đerasiju na finansijskoj podršci i prof. dr. Nadi Ler - Sofronić na interesantnim predavanjima.

Gordana Girt

brodićem Neumskim kanalom do mjesta gdje se treba graditi onaj čuveni most, međutim mosta još nema ni na pomolu, ali putovanje je bilo vrlo ugodno i lijepo uz pokoji čašicu rakije što nam je ponudio kapetan broda. To je trajalo sat i pol i za čudo božije, kiše nije bilo. Poslije toga opet ugodna večera i naravno, opet ples na terasi hotela. Iznenađenje večeri je bio nastup gospođe Rime Škundrić koja je otplesala solo tačku balerine. Naravno poznavajući izgled gospođe Rime to je bilo smiješno i simpatično, a i za to su zaslužne naša Dada i Rajka.

Sutradan slijedi doručak, zatim ponovo u dvorani kratak rezime jučerašnjeg predavanja sa svim pohvalama gospođi Ler sa prijedlogom da se vidimo i dogodine sa novom temom i možda proširenim sastavom žena iz ex Jugoslavije.

Moje impresije su bile te da je to jedan fantastičan vid komunikacije sa ženama iz drugih gradova što, naravno, pospiješuje ljudske odnose. Konkretno, ja sam se družila sa predsjednicom Jevrejske opštine iz Tuzle i bilo mi je drago saznati neke detalje iz njihovog života. Ovakva druženje zaista doprinose međuljudske odnose kojih je sve manje.

Nakon divnog oproštajnog ručka koji su nam pripremili iz hotela Zenit, sretni i zadovoljni ukrcali smo se u naš autobus i krenuli prema Sarajevu. Možete zamisliti radost našeg vozača Sačira da nas se riješi, ali ni to nije sve. Svaka žena je imala potrebu da zatraži da se autobus malo zaustavi da se nešto kupi ili popuši koja cigareta. Gospođa Zlata je bila nemoćna da to ospori i tako je putovanje malo duže potrajalo ali je napokon okončano uz pjesmu i smijeh, naravno. Ovakvih putovanja treba biti, lijepa su, pamte se i čine život lijepšim.

Uz svu zahvalnost organizatorima pozdravlja vas Tatajana Čengić.

Život je lijep

I ove godine smo bili učesnici tradicionalnog porodičnog seminara na velikom plavom Dunavu. U petak, 29.04.2011, u 7 i 30h smo se okupili ispred naše Jevrejske opštine u Doboju i krenuli za Kladovo. Nas četrnaest članova naše Opštine smo se rasporedili u tri auta. Nas djece je bilo šestoro i svi smo bili nestrpljivi ...

Pred Beogradom naše mame i tate su se dogovorili da pauzu pravimo u Beogradu i tada smo posjetili Kalimegdan i Zološki vrt.

Slikali se sa "Samijem", napravili još dosta lijepih fotografija, a zatim nastavili put ka Kladovu.

Jedva smo čekali da stignemo, svako u svome autu je iza svake krivine gledao da ugleda Dunav. I konačno, nakon dugog, dugog puta, pojavio se Dunav i stigismo u taj mali gradić na samom Dunavu.

Odmah smo ga prepoznali, jer ga pamtim od prošle godine.

U Kladovo smo stigli u 15 i 45h, u holu hotela nas je dočekala teta Ela, Viktor, Mina, svi dobro raspoloženi i svi su zračili nekom posebnom energijom. Osmijeh na licu je bio kod svih pa i kod nas koji smo došli. Istog trena smo zaboravili na putovanje, na četiri granice koje smo prešli da bi stigli u Kladovo.

Naši roditelji su samo ostavili dokumente na recepciju hotela, a mi djeca smo otišli da potražimo naše drugare.

Lana Davida iz Zrenjanina, Danilo i Andrej Elija, Mia i Ivana Eleonoru iz Beograda, a zatim smo svi, ali svi, se okupili u Banket sali i prisustvovali smo otvaranju

Velikog porodičnog seminara.

Kako je ko pristizao sala je bivala sve punija i punija. Teta Ela nas je sve držala na oku. Mina, Liza, Viktor i Mila zajedno sa tetom Elom su dali sve od sebe da nam ništa ne fali.

I Boaz je bio odličan, uz njegovu muziku smo igrali, plesali i skupa sa njim i zapjevali.

Sva djeca, oni mali, mi malko veći i oni najveći smo napravili zajedničku fotografiju sa Robertom Džerasijem, jer je

rekao da mu je to želja. Nas je bilo puno, samim tim je bilo i puno želja. Svi smo se trudili da ispunjavamo jedni drugima naše i njihove želje, mada mislim da je najviše želja ispunio Robert Džerasi, teta Ela, Mina, Liza, Viktor i naša Mila. Sigurno im nije bilo lako i jednostavno.

Radionice su bile odlične, a to su potvrdili naši radovi koji nama djeci ostaju kao uspomena iz Kladova i Život je lijep... veliko zadovoljstvo nam je bilo i to što je Mirjana Lehner i naše radove kontrolisala, a ono što mi je rekla da popravim i doctam nije mi bilo ni teško.

I ove godine je bio organizovan izlet na kome smo mi djeca dobili plave majice u kojim smo se vratili kući.

U nedjelju večer, nakon večere i koncerta Boaza, priređeno nam je posebno iznenađenje. Taj mali gradić je bio obasjan crvenom, plavom, zelenom, zlatnom i žutom bojom sa naše, a isto tako u isto vrijeme i sa Rumunske strane. Dunav je izgledao kao iz bajke, a nebo je bilo obasjano iskrama raznih boja koje su se oslikavale i nestajale u velikom plavom Dunavu.

To večer ni Dunav ni Kladovo nisu bili kao obično, kao svakog drugog dana.

I ovoga puta moramo da pohvalimo Miju i njeno pozorište. Svi su bili odlični, svi su nas nasmijali do suza. Svi su bili kao pravi pravcati glumci.

Po priči naših roditelja, čuli smo da su i predavanja za odrasle bila čista desetka.

Mia i Ivana su učestvovala u Karakama, pjevale su na mikrofoni, a na spavanje se išlo i u ponoć.

Za sve učesnike, za nas male, one starije, pa i za najstarije, prije odlaska kući

SEMINARI

U KLADOVU NIŠTA NOVO

Članovi naše Zajednice i ove godine su prisustvovali Porodičnom seminaru koji je u Kladovu organizirala Jevrejska zajednica Srbije

Rekli bismo, gotovo već po tradiciji, članovi bosanskohercegovačke Jevrejske zajednice za prvomajске praznike, obilato opskrbljeni ićem i pićem, polaze hrabro i stoićki na dug i poprilićno zamoran put do Kladova. Ono što ih iz godine za godinom motivira da se dinstaju dvanaest, trinaest sati u malom iznajmljenom autobusu jeste, pored druženja, i „nagrada“ koja ih ćeka na ponovni susret sa dragim prijateljima iz dijela ostalih zajednica bivše nam dežele, te, naravno, bogat i raznovrstan program koji domaćini pripremaju za ove susrete.

Ponudena seminarska predavanja kreću se u dijapazonu od povijesnih, kulturnih i onih tematski vezanih za specifićnu jevrejsku tradiciju, tako da svatko od učesnika mođe da se opredijeli za ono što ga ponajviše interesira. U ponudi su još i teatarske predstave, koncerti, raznovrsne i zanimljive radionice.

Oni, pak, koji ne iskazuju zanimanje za žuljanje stolica i fotelja u hotel-skim salonima tijekom ovih sesija

imaju mogućnost da se, ako ne baš intelektualno, ali onda svakako fizićki zamaraju u trim sali ili na hotelskoj terasi pokušavajući pod budnim okom neumorne Nives Bajsmen (Osijek) da po tko zna koji put i iz tko zna kojeg pokušaja ovladaju plesnim koracima i kompliciranom koreografijom tradicionalnih izraelskih igara.

Treća skupina učesnika, jedva nešto malobrojnija od upornih cjelodnevnih šetaća uz i niz Dunav, iskoristila je ovo nekad praznićko vrijeme za hodoćaaće po debatnim klubovima rješavajući ponajćeće brojna aktualna „tekuća pitanja“ koja opterećuju, kako pojedince i njihove obitelji, tako i naše zajednice, okruženje, ali boga mi i svijet u cjelini. Jednom rijećju, pod parolom „Život je lep“ organizatori, aktivisti jevrejskih zajednica iz Srbije ponudili su i ove godine pregršt zanimljivih sadržaja učesnicima od onih najmlađih do onih po nekoliko puta najmlađih.

I na kraju kada se sumiraju iskustva, kada se sve zbroji, a poneko i „oduzme“ život je zaista „lep“. **Pavle Kaunitz**

imali smo mogućnost da biramo vožnju brodom po Dunavu ili posjetu Hidroelektrani Đerdap I. Mi smo sa našim roditeljima posjetili Hidroelektranu i tom prilikom smo vidjeli još jednu fabriku.

Veliko hvala Robertu Džerasiju, veliko hvala teta Eli i njenoj ekipi, veliko hvala svim vaspitaćima.

Veliko, veliko hvala hotelu "Đerdap" i svom osoblju koji nas je izdržao sva četiri dana.

Nakon rućka, u ponedjeljak, 02.05.2011, u 14h smo mi Dobojlije sjeli

svako u svoje auto kako smo i došli i krenuli toga dana iz Kladova za Doboj i Teslić.

Puni utisaka, dobrog raspoloženja i kad smo se pozdravili sa učesnicima, sa tetom Elom i ostalima organizatorima svi, ali baš svi smo imali samo dvije želje: da sretno stignemo svako svojoj kući i da se ponovo dogodine vidimo na velikom plavom Dunavu, Život je lijep...

Lana, Ivana., Andrej i Njegoš Jevrejska opština Doboj

U Tuzli održan Seder Pesah 5771

Na prvi dan Pesaha, 15. nisana 5771, odnosno 19. 04. 2011. godine po građanskom kalendaru, u Tuzli je održana Seder večera kojom smo proslavili veliki praznik Pesah. Inicijativa za održavanje Sedera je potekla od predsjednice Jevrejske opštine Tuzla, gospođe Marine Rajner koja me je kontaktirala i zamolila da sa svojom suprugom dođem u Tuzlu i vodim obred. Rado sam se odazvao pozivu i mogućnosti da prenesem svoje skromno znanje o prazniku Pesahu i obredima vezanim za ovaj veliki jevrejski praznik Jevrejima Tuzle. Seder je održan u Nacionalnom restoranu hotela Tuzla. Oko 30 članova J.O. Tuzla se okupilo da po prvi put nakon više decenija svetkuje "Praznik slobode". Atmosfera je bila prelijepa, a raspoloženje na najvišem nivou. Svi učesnici su pažljivo slušali objašnjenja, blagoslove i samo Kazivanje o izlasku i aktivno učestvovali u samom obredu. Nakon obrednog dijela večere, nastavili smo druženje do kasno u noć. Moja supruga Anna i ja smo pokušavali da odgovorimo na mnogobrojna pitanja iz ćega se mogla vidjeti želja prisutnih da o svojoj tradiciji nauće nešto više. Nadam se da će ovo biti podsticaj Jevrejskoj opštini Tuzla da nastavi sa misijom očuvanja jevrejske vjere i tradicije kroz svetkovanje jevrejskih praznika. **Igor Koženjakin**

VRABAC

Dobro došli prijatelji dragi i još draže prije
Večerašnja fešta kao druge nije.

Naše vrijedne tetice iz sekcije Bohoretice
Spremile dakonije i svakakve slastice.
Pripremile nam svega, a boga mi i svašta
Tako ti to dođe kad' im proradi mašta.
Burekitas i pitice, salatice, a nađe se i mesa
Omsrite se dragi moji pre maskirnoga plesa.

Talmud kaže, tvrdi Lelo, a prije njega Tora
Noćas se baš svako podnapiti mora.
Ne treba to baš žestina biti ili rujno vino
Može kola, sok i tonik, samo nek' je fino.

Da bi se maskirali precizno bez greške
Mnogi od nas prošli su kroz tegobe teške.

Iso naš je tako iz nekokvog buđaka
Za večeras izabrao masku trezvenjaka.

Od čipova Tomo ugrabio šansu živu
Pa mu maska predstavlja Sarajevsku pivu.

Duško vozač policajac htjede biti
I odoru plavu krišom nabaviti.
Nije mogo kupit' tu traženu robu
Svu je lovu spisko na prometnu globu.

Maja naša ljupka, o kakve li sreće
Maskirana baš je k'o vaza za cvijeće.

Mučio nam se danima nama dragi Lelo
Izabratu pravu masku baš za ovo sijelo.
Tragao i tragao, svaka čast i dika,
Nigdje nije našao masku predsjednika.

Jedino nam Bobo bez maske je ost'o
Tek na glavi prazan fišek minus deset posto.

Al' da ne bih duljio – još nisam na vlasti
Neka fešta počne vedro i u slasti
Do ponoći će i onako svaka maska spasti.

Kaže Cile, moj ti pobro,
Da je dobro, nije dobro
Da je lako, nije lako
Al to znade ovdje svako.

U deželi ovoj nema neke volje
Da narodu našem bude malo bolje.
Dok vlast drže ovakove fore
Samo će nam biti sve gore i gore.

Kako bi odgovorili na ovo teško vrijeme krize
I sačuvali sve tanje donatorske devize,
A pritom odgovorili na povjerene nam funkcije
Krenuli smo zajedno putem rekonstrukcije.

Za početak da bi oslobodili prijemnu kancelariju
Poslali smo Jakicu i Nađu u diplomaciju.
Pa sada mjesto da sa strankama muku muči
Vrla nam Nađica u Švicu marljivo jodlanje uči.

Zatim slijedi korak drugi i nove odluke teške.
Da nam se Bobo na sprat ne bi penjao pješke
I svakodnevno se tako zamarao često
Osmišljeno mu je u prizemlju direktorsko mjesto.

Pa redom dalje, a sve u cilju silne racionalizacije,

Odlučeno je prištediti energiju glasačke nam nacije,
Te na ključnim pozicijama, kako u rukovodstvu kažu,
Treba držat' predsjednike na doživotnom stažu.
A za razne komisije i tamo neke trice
Demokratski ćemo birat' uvijek novo lice.

Uvodimo inovacije, sve značajne novine
Na blagajni tako, preko šanka do gotovine.
Za poteze ove trebalo je dara
Jedini je problem - nema dosta para.

Uz ove poteze još se jedna zgoda pruža,
Ispunjena biće svaka buža
na policama knjiškim.
Sve će rupe popuniti izdanjima friškim,
a ko drugi tvrdim smjelo
do naš dragi Tauber Lelo.
Zadaća je Leli sveta da po internetu stalno šeta,
Pa što vidi i što čuje u stranice nove kuje.
Sve ga maze, sve ga paze
Čuvaju ga brižno, baš od pera muze
Zbog resave silne da ne bude čuze.

Već odavno je jasno baš kao na dlanu
Uspješni smo bili i na međunarodnom planu!

Podigla se strašna bura
Od Saraj'va do Strazbura
Nema prave demokracije
Sa samo tri nacije.
Biran mora biti svako,
Ispravno je samo tako,
Kaže Jaki nisu trice:
„Preko suda do pravice!“

Grga naš Kožemjakin drugi, na svu sreću
Zaposlen trajno u Međureligijskom vijeću
Krenuo put sjevera preko grada Osla
Sve do Švedske zbog znanstveno – istraživačkog posla.

A tamo neopterećen egzistencijalnim brigama
Svo se vrijeme družio samo sa stručnim knjigama,
Pa je tako umjesto diplome o stečenom znanju
Na završnom ispitu dobio - za suprugu Anju.

Imali smo uspjeha na polju kulture
Staru smo robu dijeli u tri-četiri ture,
A što se izložbi tiče i tamo nekih slika
Doći na otvaranje nije nam navika.

Radio se projekat pa smo dali krvi
Da bi se dokazalo ko je Jevrej prvi.
Stigli rezultati, stručna analiza
Da bi pravi bio treba Šengen-viza.
Aškenazi iz Maroka, a Sefardi iz Praga
Znanstveno je dokazana genetska nam snaga.
Sad kad znamo ko smo, odakle su nam stari
Srediće se odmah sve ostale stvari.
Zbog saznanja novih samo Švabo ronda
Nestaće mu para iz Klaimsovog fonda.

I omladina je naša shvatila situaciju
Pa formirala svoju komisiju za – devastaciju,
Te umjesto da se na Toru furaju
Sada oko Sarajeva hotele rasturaju.
Treba skršit' tuš kabinu i poneki bide
Da se seminarski dometi što jasnije vide.
Vjerujte mi, tek zlobnika je ružna priča
Da po sobama ima praznih flaša od pića.

I zaista, tračeva i ogovaranja dosta je
Zna se - na našim mladim svijet ostaje.

I BI SIJELO...

Purimsko sijelo u našoj Opštini uvijek
je bio događaj za koji se dugo spremalo
i koji se nestrpljivo očekivao. I ovaj put
bilo je tako, puna sala, dobro raspoloženje,
bogata trpeza koju su pripremile vrijedne
Bohoretice, elem, bilo je svega, osim
maski.

Izrada maski i uopšte maskiranje činilo
je posebnu draž i do samog Sijela nije
se znalo kakve će biti maske, ko će se i

kako maskirati i naravno, čija će maska
odnijeti prvu nagradu. Nažalost, iz godine
u godinu sve je manje maski, rijetko se
ko od naših članova, potruđi da za ovo,
najveselije Sijelo pripremi bilo kakvu
masku. Istina, Sekcija mladih pripremila
je lijepo izrađene krinke koje su prodavali
po simboličnoj cijeni od 1 KM. U sali
i ispred nje primjetila sam nekolicinu
mladih koji su se maskirali, ali, nažalost,

Pripremila: Klara Pelja

nije im pružena prilika da paradom kroz
salu, pokažu svoje maske i za taj svoj trud
budu nagrađeni makar, aplauzom prisut-
nih. Trebalo bi barem, njima dati šansu,
podržati ih i stimulisati da bar oni nastave
ovu lijepu tradiciju.
Istinu govoreći, bilo nam je lijepo i veselo

i bez maski što se vidi iz priloženih foto-
grafija. Purimsko sijelo je i dalje prilika
da se vidimo sa dragim ljudima, zapje-
vamo, zaplešemo, provedemo se. Naš
Pavle Kaunitz se potruđio da nas zabavi
i nasmije nadahnutim tekstom purim-
skog «Vrapca». Za sve one koji nisu bili
na Sijelu, a bogami i za one koji su bili,
a zbog lošeg razglasa i graje u sali nisu
dobro čuli, objavljujemo u ovom broju,
njegov tekst u cijelosti. Vidimo se na
sljedećem Sijelu, sa ili bez maski!

Hodočašće

STOLAC - 17. SIVAN, 5771.

Članovi JZ BiH pohodili grob Moše Danona u Stocu

U nedjelju, 19. juna ili po jevrejskom
kalendaru 17. sivana, članovi Jevrejske
zajednice Bosne i Hercegovine svih uz-
rasta, od onih mladih do naših doajena,
obišli su grob Moše Danona, poznatog

sarajevskog rabina.
Obredni dio predvodio je David
Kamhi.
Na ovaj način nastavljen je i ove
godine stoljetna tradicija hodočašća u

Stolac i evociranje uspomena na burna
razdoblja sefardske povijesti u Bosni i
Hercegovini. Zanimljivo je da mjesto
ukopa Moše Danona obilaze i pripad-
nici ostalih crkava i vjerskih zajednica
jer ga mnogi, pored Jevreja naravno,
smatraju svetim čovjekom, a njego-
vom posljednjem počivalištu pripisuju
čudotvorna (iscjeliteljska) svojstva.

P.K.

Obnovljeno logorsko groblje na židovskom groblju u Đakovu

U nedjelju, 5. lipnja 2011., na đakovačkom Židovskom groblju održana je tradicionalna komemoracija za žrtve Sabirnoga logora Đakovo. Kroz logor je tijekom nešto više od pola godine (prosinac 1941. – srpanj 1942.), koliko je logor djelovao, prošlo nekoliko tisuća, a živote izgubilo gotovo šest stotina žena i djece, najvećim dijelom bosanskohercegovačkih Židova. Kao i svake prve nedjelje u lipnju, i ove su se godine u Đakovu u velikom broju okupili rijetki preživjeli logoraši, te potomci i članovi rodbine logoraša, pristigli iz Sarajeva, Zenice, Tuzle, Zagreba, Osijeka, Beograda i drugih gradova. Molitvu za žrtve logora predvodio je zagrebački rabin Luciano Prelević. Prigodne riječi okupljenima uputili su predstavnici Osječke, Zagrebačke, Sarajevske i Beogradske židovske općine, predstavnik gradskih vlasti grada Đakova, preživjela logorašica Bjanka Auslender r. Levi, te Moric Albahari, čija je tetka bila jedna od žrtava logora. Govornici su još jednom podsjetili na strahote zločina počinjenoga nad europskim Židovima, potaknuli na očuvanje spomena na žrtve Holokausta, te izrazili nadu da se zločini takvih razmjera neće više nikada i nikomu ponoviti. Kao i ranijih godina, više govornika prisjetilo se i iskazalo zahvalnost grobaru Stjepanu Kolbu (Retfala, 1886. – Đakovo, 1945.) čijom su zaslugom sve žrtve đakovačkog logora pokopane u zasebnim grobnicama, pod vlastitim imenom i prezimenom. Kolb je vodio prijenos i pokop logoraških žrtava, a nakon zatvaranja logora pa do kraja rata sačuvao je, riskirajući i vlastiti život, točan popis imena žrtava i grobnih mjesta na osnovi kojega su nakon rata sva grobna mjesta mogla

biti označena.

Svi okupljeni na ovogodišnjoj Komemoraciji izrazili su posebno zadovoljstvo zbog činjenice da su logoraško groblje i počivališta logoraških žrtava ove godine mogli zateći u dostojanstveno uređenom stanju, što proteklih godina nije bio slučaj. Stare limene ploče, postavljene na grobnim mjestima još davne 1964., bile su zadnjih godina u vrlo lošem stanju. Većinu ploča nagrizao je zub vremena, mnoge su bile iskrivljene i zahrđale, a imena žrtava ispisana na pločama bila su nerijetko toliko izbljedjela da više nisu bila niti čitljiva. Posljednjih nekoliko godina košnju trave na Groblju obavljalo je đakovačko gradsko poduzeće Univerzal, no ranijih je godina na pojedinim dijelovima Groblja izraslo grmlje i raslinje koje je trebalo ukloniti. Potreba zamjene ploča i uređenja Groblja bila je i više nego očita, no tek 2009., pri Jevrejskoj opštini u Sarajevu, pokrenuta je odlučna inicijativa koja je u protekle dvije godine uspjela nadvladati sve financijske i organizacijske prepreke te ostvariti

željeni cilj – obnovu logoraškoga groblja. U dvogodišnjem razdoblju projekt su podržali brojni pojedinci i organizacije, no konačnom uspjehu najviše je pridonijela aktivistica Sarajevske jevrejske opštine i koordinatorica cijeloga projekta, Lea Maestro, od koje je potekla sâma inicijativa, te koja je aktivno sudjelovala pri izvođenju radova na Đakovačkom groblju, te drugim potrebnim radnjama.

Financijska sredstva za izradu šest stotina ploča prikupljena su gotovo isključivo dobrovoljnim prilozima pojedinaca koji su uplaćivali sukladno svojim mogućnostima. Uglavnom je riječ o članovima obitelji logoraša s područja Bosne i Hercegovine, no svojim su prilozima umnogome pripomogli i pojedinci iz Hrvatske i Srbije, a također i iz Izraela.

U pokrivanju ostalih troškova – prijevoza ploča, izvođenja radova na Groblju, i drugo – spremno su pritekli u pomoć Jevrejska zajednica Bosne i Hercegovine, Koordinacija židovskih općina Hrvatske, Savez jevrejskih opština Srbije.

Nositelj projekta odlučio je

izvođenje radova na Groblju povjeriti đakovačkoj tvrtki, i izbor je pao na tvrtku Tegrad, čiji su djelatnici, iako nevični ovakvoj vrsti poslova, vrlo uspješno izvršili povjerenu zadaću. Radovi postavljanja novih ploča i uređenja staza na Groblju obavljani su tijekom svibnja 2011. godine, s time da su početkom lipnja naknadno postavljene i male ploče koje označavaju brojeve redova.

Dovršetak radova na zamjeni ploča i obnovi Groblja popraćen je i objavljivanjem brošure naslovljene Groblje žrtava Sabirnog logora u Đakovu (Sarajevo, 2011.). Brošura sadrži osnovne podatke o inicijativi i tijeku obnove Groblja, sažeti prikaz o Sabirnom logoru Đakovo (priredila Lea Maestro na osnovi iscrpne monografije Zorana Vasiljevića „Sabirni logor Đakovo“, objavljene u Slavanskom Brodu 1988.), više fotografija koje prikazuju tijek radova, te zaključno i popis svih imena logoraških žrtava s grobnim mjestima. Brošura je otisnuta netom uoči održavanja ovogodišnje Komemoracije, te je bila podijeljena okupljenima na Komemoraciji. Prilog s popisom imena uvelike olakšava nalaženje grobova, i stoga je od osobite pomoći svima koji u Đakovo dolaze odati počast članovima svojih obitelji.

Kao zaključna priredba vezana uz dvogodišnji projekt obnove Groblja predviđeno je priređivanje Izložbe o Đakovačkom logoru i njegovim žrtvama. Zamišljeno je da se Izložba najprije održi u Sarajevu, ujesen ove godine, a potom da bude izložena i u više drugih mjesta, uključujući i Đakovo.

Branko Ostajmer

IMATE FOTOGRAFIJE? NEKA BUDU DIO IZLOŽBE!

Povodom pripremanja Izložbe o Jevrejskom groblju u Đakovu i žrtvama Đakovačkog logora, ovim putem pozivam članove da učestvuju u kreiranju komemorativnog dijela Izložbe koji će biti posvećen žrtvama. Ukoliko imate fotografije zatočenika Đakovačkog logora, preživjelih, umrlih ili porodičnih fotografija na kojima su žrtve, kao svoj prilog donirajte ih za Izložbu! Potrebno je da fotografije donesete na recepciju Jevrejske opštine u Sarajevu kako bismo ih skenirali i po završetku Vam ih uredno vratili. **U slučaju da imate već skenirane fotografije, možete ih poslati na e-mail adresu:**

leamaestro@gmail.com
Ovim putem se zahvaljujem svima koji su od prvog dana vjerovali i podržali Projekt rekonstrukcije logorskog dijela Jevrejskog groblja u Đakovu i koji su učestvovali u njemu od samog početka kada se još sve činilo nemogućim. Zahvaljujući Vama napravili smo spomenik za jedno doba koje se ne smije zaboraviti!

Lea Maestro

SUSRETI

IMIC U TIŠINI

Članovi Jevrejske zajednice Bosne i Hercegovine posjetili Internacionalni multireligijski i interkulturalni centar – IMIC

Po pozivu fra. Marka Oršolića, vraćajući se poslije Komemoracije stradalim u logoru Đakovo, članovi naše Zajednice svratili su u malo pitoreskno selo Hrvatska tišina u kojem se u novoizgrađenom i moderno opremljenom zdanju pored Crkve Blažene Djevice Marije smjestio IMIC - internacionalni multireligijski i interkulturalni centar.

Našu delegaciju dočekali su vjerski službenici Katoličke i Srpske pravoslavne crkve, te Islamske zajednice i aktivisti IMIC-a, mahom mladi vjernici ove tri religije koji su priredili bogat i zanimljiv kulturno-umjetnički program.

U neformalnom i prijateljskom razgovoru koji se tom prilikom vodio istaknuta je potreba suradnje među religijskim institucijama abrahamske tradicije i značaj raznovrsnih aktivnosti koje zajednički realiziraju pripadnici ovih crkava i vjerskih zajednica. **P.K.**

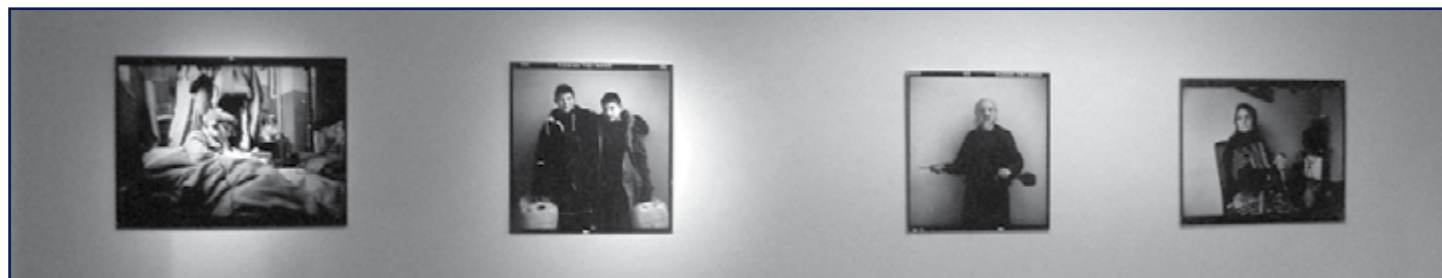
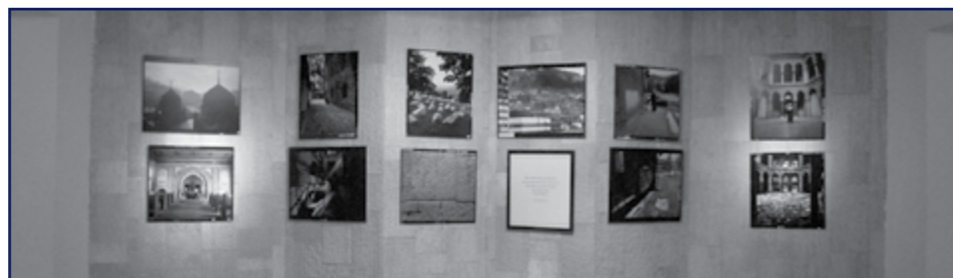

SEROTTA U ŠIROKOM BRIJEGU

Nastavlja se tradicionalna suradnja Jevrejskog kulturno-prosvjetnog i humanitarnog društva „La benevolencija“ i Franjevačke galerije iz Širokog Brijega

Plodna suradnja i razmjena na kulturnom planu između „La Benevolencije“ i Franjevačke galerije rezultirala je ove godine postavljanjem Izložbe dokumentarne ratne fotografije Edvarda Serotte u Širokom brijegu. Otvarajući ovu Manifestaciju voditelj galerije fra Vendelin pozdravio je stotinjak prisutnih i istakao značaj ove plodonosne suradnje i raznovrsnost likovnih sadržaja koji se razmjenjuju već godinama.

Osnovne biografske i bibliografske podatke o Edvardu Serotti prezentirao je P. Kaunitz, dok je o umjetničkim dometima i duboko humanoj dokumentarnoj poruci Serottinih fotografija govorila Prof. Z. Finci.

U RUKAMA AMINE VIOLINA GOVORI I PJEVA

Dana 02.06.2011 god., u sali Jevrejske opštine, a u organizaciji Jevrejskog kulturno-prosvjetnog i humanitarnog društva „La Benevolencija“, održan je koncert za violinu solo i violinu i klavir. Na koncertu su nastupile Amina Koldžo-violinistkinja i Dženana Hadžić umjetnička saradnica - klavir.

Na programu su bila djela A. Vivaldija, J. S. Bacha, J. Brahmsa, E. Blocha, R. Ščedrina.

U Sonati za violinu uz pratnju klavira „in RE“, Antonia Vivaldija, (obrada O. Respighi), solistkinja Amina Koldžo je pokazala poznavanje stila kompozitora, zahvaljujući solidnoj tehnici i dobrim vladanjem instrumentom. Ovo se rijetko izvodi na koncertima kod nas.

Izvedeći „Grave“ iz Sonate No.2 J. S. Bacha koja je ustvari dosta komplikovana fantazija, mlada umjetnica je potpuno shvatila način izvođenja polaganog stava J.S.Bacha te precizno vodila glavni glas-melodiju i ostale glasove pratnje, kao i pokazala da osjeća kako treba frazirati, da bi se upoznao filozofski smisao Bachove fraze.

Fuga a-moll je jedna od najtežih u Bachovim sonatama za violinu

solo i zahtjeva vrlo preciznu tehniku izvođenja i poznavanje instrumenta, da bi suština Bachove polifonije bila shvaćena kao i upotreba raznih registara bila jasna. A. Koldžo nas je uvjerila da je lako slušati, a teško izvoditi ovu fugu, koju neki violinisti izbjegavaju a nekima uopšte nije jasna.

Sonatu u d-mollu Johanesa Brahmsa, koja je među najboljim, a ujedno i najtežim, od tri sonate za klavir i violinu, Dženana Hadžić i Amina Koldžo su vrlo uspješno izvele. Da bi se ova sonata izvela, teško je, ali potrebno odgovoriti mnogim izazovima Brahmsovog shvatanja muzike za mali ansambl. Pijanistkinja Dženana Hadžić, ne samo da je jako dobra i savršeno vlada klavirom, nego je i jako dobar umjetnički saradnik i veoma dobro se uklapa u pomenuti ansambl. A.Koldžo nas je uvjerila da njena violina u polagnim stavovima

ove Sonate može govoriti i pjevati. Ona je izvukla iz svoje violine različitu skalu emocija.

To je komplikovano za izvođača, jer su Brahmsove kompozicije za mali ansambl kao i većina ostalih bazirane na principima t.z.v. „apsolutne muzike“. Brahmsov muzički govor je opor i tvrd i temelji se na dva elementa: čvrsta unutarnja logika stvara formu, a duboka iskrenost prožima sadržaj. Kontrastna muzika stavova i kompikovani ritam su, takođe, veliki izazovi za izvođače. To se naročito odnosi na četvrti stav, gdje je dosta teško uklopiti taj ritam u cjelinu, što za ove mlade umjetnice nije predstavljalo veliki problem.

„Abodah“ kompozitora Ernesta Blocha je jedno od djela za violinu i klavir koje uz ciklus „Bal-Šem“ kao i ostale kompozicije predstavljaju težnju Blocha za oživljavanjem unutarnjeg jedinstva mišljenja koje prožima Toru i dušu jevrejskog naroda. To je zapravo jedna od molitvi za Jom Kipur, koju mole aškenaski Jevreji. To djelo predstavlja veliki izazov za izvođače, a posebno solistu na violini, da dočara sinagogalnu atmosferu, humanost i dubinu poznate molitve. A.Koldžo je uspjela u tome, i uz odličnu umjetničku saradnju Dž.Hadžić, je usmjerila publiku da uživa u toj atmosferi.

I na kraju, kompozicija „U stilu Albeniza“, kompozitora Rodiona Ščedrina, vrlo zahtjevnja za violinistinu. Faktura te kompozicije je ustvari imitacija muzike Isaka Albeniza. Bazirana je, uz ostalo, na poletnoj „Hoti“, koja je plesnog karaktera i napjeva koji podjeća na „Malaguenju“- tj. na karakteristični folklor južne Španije. Pizzicato na violini dočarava kretanje nogu u plesu što je dosta teško. Samo djelo je virtuoznog karaktera. Izvedeći ovo djelo A.Koldžo, uz umjetničku saradnju Dž. Hadžić, oduševila je publiku koja ih je nagradila snažnim i dugim aplauzom.

Koncert je bio dobro posjećen, bez obzira što je u Sarajevu te večeri održano još nekoliko koncerata. Između ostalih u publici je bio Visoki predstavnik, gospodin Valentin Inzko.

ZAJEDNO PRED PUBLIKU

Kulturno - prosvjetna društva u Bosni i Hercegovini –“La Benevolencija”, “Prosvjeta”, “Napredak” i “Preporod” – značajna su povijesna, kulturna, i društvena činjenica. Sva četiri navedena društva važan su činilac u oblikovanju, kako posebnih etničkih kultura, tako i kulture i obrazovanja uopće u Bosni i Hercegovini.

U cilju zblizavanja naših zajednica, njegujući međunacionalnu saradnju u oblasti kulture, odlučili smo se predstaviti zajedničkim programima, prvo u Sarajevu, a potom i u ostalim gradovima u Bosni i Hercegovini.

Prva zajednička akcija bila je Projekat digitalizacije kulturne baštine nacionalnih kulturno - prosvjetnih društava, koju smo započeli uz djelimičnu finansijsku potporu BH Telekomu.

Početkom maja mjeseca, zajedničkim nastupom četiri folklorna društva, sarajevskoj publici smo

predstavili dio kulturne tradicije naših naroda, s željom da podsjetimo da je suživot naše opredjeljenje i da ne želimo da nas bilo ko dijeli. Živjeli smo, živimo i živjet ćemo zajedno, a kako ćemo živjeti, to zavisi od nas samih.

Za početak smo se odlučili da organiziramo zajedničku likovnu izložbu, koja bi bila koncipirana

na bazi likovnog fundusa društava i javnim predstavljanjem baštine u području narodne muzike i folkloru. Oba sadržaja su realizovana u maju mjesecu u Sarajevu.

Od uspjeha ovih manifestacija zavise daljnje aktivnosti Koordinacije nacionalnih kulturno - prosvjetnih društava, koju smo i formalno ustanovili.

NEKE MOJE ZABLUDE, DILEME.....?

Veoma često, u posljednje vrijeme sve češće, pitam se da li sam ja, a i vi svi zajedno sa mnom, živio u zabludi i potpuno pogrešnom uvjerenju da su svi ljudi braća, da nije bitno koje smo nacionalnosti, kojoj etničkoj grupi pripadamo, kako i kojem Bogu se molimo, pa čak ni da li se uopšte bilo kome molimo. Mislilo sam da je normalno što u klupi sjedim s Emirom, što često jedemo pšenicu ili “žito” kod Branka, što se otac moje žene križa/krsti cijelom rukom, a moj drug iz prve klupe Milan s tri prsta, što moja majka kuha jaja u loncu s korom crvenog luka, biberom i uljem, a moji drugovi donose farbana jaja, što za Bajram jedemo tako slatke baklave, a moji drugovi dobiju nova odjela. I vjerujte mi na riječ, znam da i vi imate identično sjećanje, bilo je to normalno, bilo nam je lijepo.

Odjednom, sada kada sam već dovoljno star da svijet gledam kroz naočare veće dioptrije, sagledavam bojim se istinu, da većini to ni tada, a posebno ne danas, nije bilo svejedno. Nisam to tada mogao primijetiti, maske su bile odlične, mimikrija izuzetna, a osjećaji i vanjske manifestacije zajedništva dirigovane sistemom “bratstva i jedinstva”, sistemom koji je prethodio ovoj današnjoj “demokratiji” u kojoj svi imamo pravo, a kako stvari stoje i obavezu, da se ne volimo, da se razlikujemo, da se jako glasno i veoma različito identificiramo, kako u svojoj vjeri, tako što je još pogubnije u svom etnicitetu, u svojoj naciji. Izgleda da homogenizacija sa tako naglašenom pripadnošću “svojima”, koja je dovela do stravičnih stradanja u prethodnom ratu, nije bila dovoljna opomena da je svaka isključivost i samodovoljnost pogubna za sve.

Danas, kada se ljudi razlikuju po svemu i svačemu, kada se zbog svojih razlika koje ni sami ne vide, tuku

i vrijeđaju, govore jezikom mržnje jedni o drugima, rekao bih čak, plaše “svoje” onim drugima, kako odgojiti novu generaciju, kojoj treba utkati vrijednosti čovjeka, vrijednosti dobrote, humanosti, morala i svih onih pozitivnih vrijednosti koje su krasile moju i vašu mladost. Da li je uopšte moguće u budućnosti živjeti zajedno, makar jedni pored drugih, ako ne jedni sa drugima, da li je to i u našem vremenu bilo stvarno i iskreno, treba li na tome ustrajavati i trošiti energiju, zaista ne znam. Iskreno želim da vjerujem da trebamo i moramo, da je to jedino ispravno, u protivnom će i naša djeca, naši unuci, imati iste dileme, zablude, a bojim se i iste, krvave sukobe.

Uvjeren sam da su vrijednosti svake civilizirane zajednice, a naročito učenja u istorijski utemeljenim i tradicionalnim vjerskih zajednica i crkava univerzalne vrijednosti za sve, da je u njihovom fokusu čovjek, da je istina samo jedna, istina da pripadamo jednom jedinom svijetu, svijetu u kojem ima mjesta za sve ljude, da su vrijednosti u kojima smo odgajani bile prave, iako je velika većina živjela s ubjeđenjem da Boga nema. Danas, kada se većina, bar deklarativno, izjašnjava kao religiozna, kada većina priziva i poziva se na Boga, odnosi nikada nisu bili gori, mržnja nikada nije bila izraženija, ljudi nikada mrzovoljniji, a život nikada nije bio jeftiniji. Svjedoci smo totalnog razaranja svih društvenih vrijednosti. Krađa i stjecanje imovine mimo zakona, danas se nazivaju snalažljivošću. Bogaštvo, novac i privilegije, bez obzira kako i na koji način su stvoreni, postaju uzor za mlade ljude, domet kojem streme, ljudski život postaje manje vrijedan, cijeni se samo novac, imovina i sposobnost manipulacije, svjedoci smo moralne degradacije i dekadencije društva u svakom pogledu.

Različite deformacije i degradacije

moralnih vrijednosti iskazane kroz mnogobrojne oblike zavisnosti, kao što su alkoholizam, narkomanija, internetomanija i slično, u mnogome doprinose potpunom otuđenju čovjeka, ali i porodice, kao univerzalne osi oko koje treba da se gradi društvo. Danas, kada politički relevantni subjekti u našoj državi, koja je još uvijek u fazi “tranzicije”, ma šta ta riječ značila, brinu samo jednu brigu, kako sjesti u što unosniju fotelju, kako biti dominantan i superioran kao pojedinac i samozvani legitimni predstavnik “svog” naroda, ne vidim izlaz iz pat pozicije u koju smo dovedeni, a možda smo se i sami u istu doveli, ko zna? Kažu da narod ima vlast kakvu zaslužuje. Ja se ne mogu s tim složiti, znam da sam ja, kao i većina želio najbolje, da na izborima i nismo imali neku kvalitetnu alternativu. Dilemu za koga, riješili smo vlastitom odlukom, glasali smo po principu za manje loše, jer posebno dobrog zaista i nema, međutim, pitam se da li je to rješenje. Nažalost, to je bila mogućnost koja ide na mlin samo onima koji homogenizirajući vlastiti etnicitet, plašeći svoje od drugih, okrećući ih protiv drugih, traže svoje mjesto pod suncem, koje nam je htjeli to ili ne, ipak zajedničko, pod kojim smo nekada zajedno roštiljali, pjevali, veselili se i slavili Pesah, Bajram, Božić, Vaskrs i sve ostale praznike i bili smo samo ljudi.

Svjedoci smo, da nakon skoro šest mjeseci od prethodnih opštih izbora, “naši” izabrani predstavnici, zastupnici i kako se već sve ne zovu, na ovim “našim” jezicima, nisu u stanju da se dogovore ko će nas u naredne, sada već nešto više od tri godine, uvjeravati da su za sve “naše” neuspjeha krivi “oni njihovi”, jer da nije njih, mi bismo jeli zlatnim kašikama, vozali lijepe automobile, putovali u inostranstvo za praznike i slavili, naravno “svoje” praznike.

I na kraju, opet pitanje koje sam sebi često i ponovno postavljam, da li sam živio u zabludi, u laži? Međutim, sada i odgovaram, uprkos ovoj ružnoj današnjoj stvarnosti, ja ipak želim da vjerujem da nisam. Vrijednosti u kojima smo ranije živjeli vrijedi reafirmirati, vrijedi pokušati isplivati, iako je voda u kojoj danas plivamo mutna i prljava, da prljavija ne može biti.

Boris Kožemjakin

HIV, AIDS I STIGMA

Jevrejsko kulturno-prosvjetno i humanitarno društvo „La benevolencija“ osmislilo je i pripremio Projekat za informiranje članstva JZ o pandemiji HIV/AIDS i smanjenje stigme koju ova opaka bolest izaziva kod pojedinaca i društva u cjelini

J.G.: Saznajemo da je „La Benevolencija“ pripremila jedan nesvakidašnji projekt za članove Jevrejske zajednice u našoj zemlji. Razgovaramo sa Pavlom Kaunitzom, članom naše općine, CCM-a (Državna komisija za pristup Globalnom Fondu) i pokretačem ove inicijative. Možete li nam reći o kakvom je projektu riječ?
P.K.: Da, naravno. Najkraće rečeno, uočivši relativno nizak stepen informiranosti naših članova o fenomenu HIV-a i AIDS-a, o pandemiji ove opake bolesti i stigmatizaciji koja je našalost neminovno prati, odlučili smo u suradnji sa MRV-om, WV-om, CCM-om, UNDP-om i GF-om izraditi jedan projekt kako bi izmijenili stanje među našom populacijom.

J.G.: Samo malo. Što znače sve ove silne kratice? To su partneri u projektu, pretpostavljam?
P.K.: Da, na određen način. MRV je Međureligijsko vijeće u Bosni i Hercegovini i ono bi moralo odigrati ulogu medijatora, dakle institucije koja će pomoći crkvama i vjerskim zajednicama iz svojeg sastava da uobličie i implementiraju ove projekte. World Vision je nevladina organizacija koja djeluje u čitavom svijetu pa tako i kod nas, a inicirala je ideju da se u realizaciju projekata prevencije HIV/AIDS i smanjenja stigme uključe naše dvije crkve, Katolička i Srpska pravoslavna i dvije religijske zajednice Islamska i Jevrejska. CCM, rekli ste već sami u uvodnom pitanju je Državna komisija za pris-

tup Globalnom Fondu koji je pak Švicarska humanitarna institucija koja prikuplja i distribuira sredstva namijenjena borbi protiv spolno prenosivih bolesti, pa tako i AIDS-a, ali i tuberkuloze, te malarije u područjima koja su zahvaćena ovom bolešću. I ostao nam je UNDP, a to je specijalizirana agencija Ujedinjenih nacija (United Nations Development Programme) koja svojim stručnim službama prati i pomaže razvojne projekte i programe diljem svijeta. U našem slučaju UNDP se pojavljuje kao

primarni primalac sredstava potrebnih za realizaciju ovakvih projekata o kojim sada razgovaramo.

J.G.: Hu, sad već znamo što se krije iza svih ovih skraćenica pa se možemo vratiti našoj priči o samom Projektu koji je prema mojim informacijama završen i sad je pred realizacijom.
P.K.: Da, Projekt je završen i sada je u fazi verifikacije od strane UNDP-a i naravno, Global fonda. Međutim, put koji smo prošli od prvotne ideje World Visiona da se u poslove prevencije HIV/AIDS i borbe protiv stigme uključe crkve i vjerske zajednice bio je i dug, a na određen način i naporan. Znače ideja je jedno, a realizacija nešto sasvim drugo.

Trebalo je uvjeriti i ubijediti mnoge u ovoj zemlji, ali i izvan nje, da vjerske institucije imaju izuzetan potencijal, dakle ljudske resurse za ovakav jedan odgovoran posao. Ovdje mislim prvenstveno na vjerske službenike i vjeroučitelje koji su dnevno sa svojim vjernicima i ne samo njima, a koji, ako ih samo pravilno usmjerite i educirate mogu prenijeti poruku mnogima, uključujući i grupe posebno ugrožene pošlašću koju zovemo AIDS. Bitka za priznavanje ove činjenice vodila se gotovo dvije godine i zahvaljujući prvenstveno World Visionu, ali i Međureligijskom vijeću sada je dobijena.

J.G.: Jedna bitka je dobivena no, to ne znači da možemo reći „zbogom oružje“!

P.K.: U pravu ste. Mnogo je još posla pred nama do jula kada bi trebalo otpočeti sa realizacijom ovog našeg projekta u svim Jevrejskim općinama koje djeluju u BiH, dakle u Banja Luci, Tuzli, Doboju, Zenici i Mostaru gdje planiramo održati stručne radionice za naše članstvo.

J.G.: Pominjete naših pet općina, ali ne i Sarajevsku. Zašto.

P.K.: U Sarajevu, negdje pred kraj implementacije ovog projekta, dakle u posljednjoj dekadi oktobra, namjeravamo održati završni seminar na ovu temu, na kojem bi pored našeg stručnog tima predavača trebala predavanje održati i gospođa Marsie Lee, nama dobro poznata profesorica religijskih znanosti i ljudskih prava iz Amerike.

J.G.: Zašto baš ona, a ne neko od recimo eminentnih stručnjaka za ovu oblast iz naše zemlje?

P.K.: Izbor nije bio težak, a nadasve je logičan. Profesorica Lee se bavi religijskim znanostima a mi smo religijska zajednica. Profesorica Lee se bavi ljudskim pravima, a ljudska prava HIV pozitivnih osoba i oboljelih u velikoj mjeri su ugrožena. I treće, za nas najbitnije, profesorica Lee ima osobna iskustva sa stigmatizacijom i diskriminacijom u oblasti HIV/AIDS. Kakva – saznati ćemo na seminaru. U svakom slučaju, mišljenja smo da je iskustvo i živa riječ ovako jedne svestrane osobe izuzetno značajna i

korisna za sve nas.

J.G.: Sada kada znamo za radionice i završni seminar zanima nas da li će ovaj projekt donijeti još nešto članovima naše zajednice.

P.K.: Naravno. Jedna od bitnih komponenti ovog projekta, ako ne i najznačajnija je upravo adekvatno informiranje članstva o problemu kojim se bavimo. U tu svrhu ćemo, po prvi put u Bosni i Hercegovini, izdati edukativno-informativnu brošuru namijenjenu našem članstvu, koja bi pored stručno obrađenih informacija HIV-u, dakle virusu koji izaziva AIDS, sadržavala i konkretne podatke o recimo, centrima za testiranje na HIV koji djeluju u našoj zemlji, proceduri testiranja, o stigmatizaciji i diskriminaciji i načinima njihovog otklanjanja i sl., ali i ono što je posebno značajno, informacije o religijskim aspektima ove teške bolesti, ali i stigme vezane za nju kroz našu jevrejsku prizmu. U realizaciji ovog segmenta, ove specifične dimenzije čitavog projekta računamo na pomoć našeg rabina, Eliezera Pape.

J.G.: Spominjete stručni tim „La benevolencije“ koji će realizirati ovaj zanimljiv projekt. Možete li nam za kraj ovog našeg razgovora otkriti ko su ljudi koji će na svojim leđima iznijeti teret njegove implementacije?

P.K.: Kako da ne. To su u prvom redu Nina Gaon – psihologinja, zadužena konkretno za aspekt stigme i Lea Maestro medicinska radnica zadužena za zdravstvenu oblast problema kojim se bavimo. Obje ove naše mlade aktivistice su već poodavno završile svoje školovanje, a poput mnogih u našoj zemlji bez stalnog su zaposlenja i upravo zato su dobile svoje mjesto u ovom projektu. U svakom slučaju, ovo je posebna dimenzija našeg projekta. Ovdje moram reći da stručno osposobljavanje našeg tima vrši World Vision i njegovi eksperti te da će ono biti okončano u prvoj sedmici jula. Ovaj projekt koji je, uzgred da kažem, vrijedan cca 15.000 Eura pratit će Raka Kabiljo, kako bi sve novčane transakcije vezane za njegovu realizaciju bile korektno vođene prema strogim pravilima Global Fonda. Konačno tu sam i ja kao rukovodilac projekta i uvodničar na radionicama i završnom seminaru. Po potrebi angažirati ćemo još ponekog, poput inostranih konsultanata, u prvom redu ovdje mislim na našeg rabina i profesoricu Lee. Projekt prati i intenzivna medijska kampanja dio koje je naravno i ovaj naš razgovor.

J.G.: Hvala vam na ovom razgovoru.
P.K.: Hvala i vama, uradili ste dobar posao!

Druženje mladih JO

Naši studenti u Evropskoj uniji jevrejskih studenata

Održano dvodnevno druženje studenata – članova JZ BiH.

Redovno ovogodišnje okupljanje naše studentske omladine počelo je Šabat službom i kidušom, uz prisustvo 20-tak studenata i omladinaca. Nakon obrednog dijela upriličeno je druženje u sali JO Sarajevo, uz prigodan kulturno - umjetnički i zabavni program.

Drugi dan je imao radni karakter i tom je prilikom dogovorena predstojeća reorganizacija

Studentskog kluba JZ BiH, te obavljanje pripreme za njegovu registraciju u Evropskoj uniji jevrejskih studenata (EUJS).

Posebnu zahvalu upućujemo rukovodstvu JO Sarajevo koje nam je pružilo finansijsku potporu i ustupilo na korištenje salu te i na taj način nam omogućilo da provedemo zajednički ugodno i korisno dva dana. **Vladimir Andre**

Limut za najdraže

Običaj je kod Jevreja da se prisjećaju svojih najdražih i najmljijih, da obnavljaju uspomene i dijele ih sa rodbinom i prijateljima. Tad se prisutni prisjećaju svih onih dobrih osobina pokojnika i života koji je živio, kakav je bio i koliko smo pokojnika zaista voljeli.

Taj, prastari, sefardski običaj, nije zaboravljen u našoj maloj zajednici i mi nastavljamo da njegujemo uspomene na naše najmilije okupljajući se u Jevrejskoj opštini.

Nedavno je to bilo nekako svečanije i veće nego što je to uobičajeno. Naime više članova naše zajednice odlučilo je da napravi u isti dan Limut- dan prisjećanja.

Tom prilikom prisjetili smo se Alberta Alakalaja-Alkija (Sven), Gerde Kožemjakin (Boris i Igor), Gige i Gorana Konfortija (Lelo) i Jovana Pejovića (Lelo). Lijepje riječi nisu nedostajale, a prisutni su imali priliku i da čuju najljepša i jedinstvena prisjećanja, ponekad tako jaka i bolna, do osjećanja koja bude suzu u oku.

Prepunu salu Jevrejske opštine pokazala je da uspomena na naše rođake i prijatelje i dalje živi u nama.

Jom HaShoa

Članovi Omladinskog kluba su i ove godine pripremili i uspješno izveli performans u znak sjećanja na žrtve Holokausta.

U sklopu performansa su korištena potresna svjedočenja osoba koje su uspjele preživjeti golgotu Holokausta. Slijedeći povjesnu nit od početka šikaniranja Jevreja, transporta i dolaska u logore, života u logoru, ustanka u Varšavskom getu, te konačno povratka u rodni grad. Tekstualnu potku ovog scenog uprizorenja predstavljali su memoarski zapisi Sarajlije Leona Maestra.

Naši omladinci, koji jasno shvataju značenje Holokausta i bit sjećanja na te tragične događaje i razdoblje,

krajnje ozbiljno su se prihvatili zadatka da postave ovako zamišljen performans na scenu i na najbolji mogući način su svojom igrom prikazali široku lepezu emocionalnih valera koji su se dinamično izmjenjivali tokom čitave predstave. Na kraju posebnu zahvalu želimo uputiti našoj voditeljici Art-programa Ani Kožemjakin, koja se pobrinula da skromnim sredstvima realiziramo sve potrebne vizualne efekte dok je sama osmislila i pripremila scenografiju za ovo sceno ostvarenje. **Vladimir Andrlje**

Pripremila: **Gordana Girt**

Dragi čitaoci, u posljednjem periodu smo dobili četiri značajna istraživačka rada od njihovih autora na čemu im se veoma zahvaljujemo. U pitanju su dvije knjige **Elija Taubera: Jevrejska štampa u BiH (1900 - 2011)** koja predstavlja bogatu selektivnu bibliografiju naslova kompletne štampe i periodike od 1900. godine do danas, upoznavajući nas sa kulturnim i društvenim gibanjima unutar Jevrejske zajednice.

Druga knjiga **Jevrejskošpanski jezik u BiH** u kojem se **Eli Tauber** pojavljuje kao priređivač tekstova napisanih na ladinu, knjiga može da služi i kao udžbenik.

Druge dvije knjige su također proizvod dugotrajnog i ozbiljnog proučavanja istorije Jevreja u Hrvatskoj. Prvu knjigu je napisala **Melita Švob: Židovska populacija u Hrvatskoj i Zagrebu**, a druga je djelo **Željka Weissa: Židovi Virovitice i okolice (1790. - 2011.)**. Iz ovih knjiga saznajemo o životu Jevreja u Hrvatskoj, prije i poslije Holokausta.

Gordana Girt je poklonila knjigu **Miljenka Jergovića "Mama Leone"**.

Muzeju grada Sarajeva, Muzeju Jevreja Sarajevo, knjigu **"Sjećanje na Treblinku"**, poklonila je **gospodja Irena Shefer**.

**SAVEZ JEVREJSKIH OPŠTINA SRBIJE
R A S P I S U J E
55. NAGRADNI KONKURS
za radove sa jevrejskom tematikom**

Iz oblasti:

- 1) **KNJIŽEVNOST**
(roman, pripovetka, pesma, dramsko delo)
- 2) **NAUČNI RAD**
- 3) **MEMOARI I HRONIKE**

Žiri dodeljuje ukupno tri nagrade. Prva nagrada nosi ime „Ženi Lebl“.

Žiri može odlučiti da nagrade dodeli i drugačije. U obzir dolaze radovi pisani na srpskom jeziku (i srodnim jezicima), kucani mašinom ili na kompjuteru. Obim radova nije ograničen. Radovi se dostavljaju u dva primerka, koji se ne vraćaju.

Autori ne mogu konkurisati sa radovima koji su već objavljeni, u delovima ili celini ili koji su već nagrađeni na nekom drugom konkursu.

Konkurs je anoniman. Radovi se dostavljaju potpisani šifrom. Razrešenje šifre se prilaže istovremeno u drugoj zatvorenoj kovrti.

Krajnji rok za podnošenje radova je 01. septembar 2011. godine.

Rezultati konkursa biće objavljeni u listu „Politika“ krajem meseca novembra.

Radove slati na adresu:

SAVEZ JEVREJSKIH OPŠTINA SRBIJE
/ za Nagradni konkurs /
Kralja Petra 71 a/ III
POB 30
11000 BEOGRAD

Jevrejskošpanski jezik u Bosni i Hercegovini

Jevrejskošpanski jezik u Bosni i Hercegovini predstavlja zbornik radova koje je odabrao i priredio Eli Tauber, a promoviran je u petak, 20. maja, u 14 časova u Bošnjачkom institutu.

Zbornik se odnosi na niz objavljenih i neobjavljenih naučnih i drugih radova o jeziku čiju osobenost i tradiciju naučnici još uvijek nisu u potpunosti proučili. Ladino - judeoespanjol se formirao u Bosni kroz period od 400 do 500 godina, a svojevrsna je mješavina španskog, portugalskog, italijanskog, hebrejskog, turskog i slavenskih jezika. Jezik koji je uspio, prije svega, da sačuva neke osobenosti srednjovjekovnog španskog jezika iz doba Servantesa i absorbuje u sebe slavenske i turske riječi, prisvoji hebraizme iz jezika molitve, predstavlja za multikulturalnu Bosnu i Hercegovinu još jednu potvrdu njegove posebnosti i otvorenosti.

Knjigu "Jevrejskošpanski jezik u Bosni i Hercegovini" objavio je Institut za jezik (Sarajevo) i Jevrejsko kulturno - prosvjetno i humanitarno društvo "La Benevolencia", a pokrovitelj ovog Zbornika je Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine. Promotori su: prof.dr. Hanka Vajzović, prof. David Kamhi, Moris Albahari, Hadžem Hajdarević i mr.sc. Eli Tauber (priređivač).

Zbornik radova o Jevrejskošpanskom jeziku u Bosni i Hercegovini rezultat je višegodišnjeg

strpljivog sakupljanja po arhivima, novinama, knjigama, spomenicama, kutijama i muzejima, biografijama i memomarskoj građi, razgovora sa prijateljima i stručnjacima i predstavlja isključivo moj izbor, koji, doduše, nije mogao obuhvatiti sve radove na ovu temu, ali je zasigurno obuhvatio najznačajnije poznate radove, dijelove knjiga doktorskih teza, magistarskih i diplomskih radova i pruža mogućnost mnogim naučnim radnicima i zainteresovanim da, po prvi put, na jednom mjestu dobiju zbirku tekstova o jednoj jedinoj temi : Judeoespanjol (Ladino)

Eli Tauber

Sve informacije o knjizi možete dobiti na telefon : 061 688 951

Jevrejska štampa u Bosni i Hercegovini (1900 – 2011) Svijet kojeg više nema

Integralna povijest jevrejskog naroda, kao zajednička povijest naroda i narodnosti koji žive već stoljećima na teritoriji Bosne i Hercegovine nikada nije zapisana i publikovana. Saznanja o ulozi i mjestu jevrejske kulture i tradicije u istoriji Bosne i Hercegovine je nedovoljno istraženo područje i zbog toga gotovo potpuno nepoznato, ne samo široj javnosti u BiH, već i istoričarima, sociolozima kulture kao i stručnjacima iz drugih oblasti. U širem smislu predstavlja ova knjiga analizu pojedinih segmenata i fenomena jevrejske periodike, odnosa, kao i njenog historijskog značaja u očuvanju jevrejske historije, kulture, vjere i tradicije u Bosni i Hercegovini.

Posredstvom validnih činjenica i kritičkom analizom prezentirana je u ovoj knjizi jevrejska štampa, spomenice, kalendari i druga periodika, naslovi, jezik, uticaj štampe na stanovništvo, odnos stanovništva prema jevrejskoj štampi, razvoj štampe, odnos štampe prema socijalnim problemima jevrejskog društva, odnos štampe prema jevrejskim društvima i institucijama, odnose između jevrejske štampe i pojavu cionizma i njegova popularizacija putem jevrejske štampe, kao i očuvanju sefardske kulture, romanse, poslovnica i jezika. Ulogu koju je jevrejska štampa imala od njenih samih početaka (1900.), u periodu između dva svjetska rata i danas. Posebna pažnja usmjerena je na razvoj pisane riječi i jezika, te značaju koji je jevrejska štampa imala u smislu podrške jevrejskim intelektualcima, piscima, umjetnicima i rabinima otvarajući im stranice svojih glasila.

Vrijednost ove knjige

ogleda se i u bogatoj selektivnoj bibliografiji naslova kompletne štampe i periodike od 1900. godine do danas. „Jevrejska periodika u Bosni i Hercegovini“ predstavlja, po prvi put, sistematizovanu jevrejsku periodiku u BiH i jedina je takve vrste u regionu.

Knjiga koja je pred vama pokušaj je da se to vrijeme jasnije osvjetli. Iako naslovljena kao pregled jevrejske periodike u Bosni i Hercegovini, od 1900. godine do danas, njena prava suština je ostala u periodu između prvog i drugog svjetskog rata. Bio je to, naime, period kada je jevrejska štampa i periodika doživjela svoj vrhunac.

U tekstovima koji uzbuđljivo svjedoče o životu jedne intelektualno i ljudski zanimljive i u svakom pogledu bogate zajednice, teško da ćete pronaći i obris vremena koji će uslijediti. Vremena, kada je većina tih ljudi bila brutalno ubijena ili nestala u koncentracionim logorima širom Evrope.

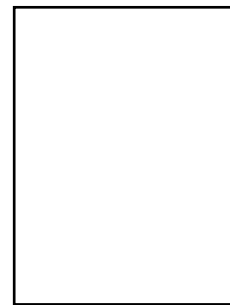
Pretvorila se u priču koja nas obavezuje na više načina. Ovo je bio naš.

**Boro Kontić, urednik
Direktor „Media-centar“, Sarajevo**

SOCIJALNA SEKCIJA IZI KABILJO Za rad Sekcije	50 Eura
MULALIĆ PAPO REMZA Sjećanje na dragog brata Mulalić Hajrudina	100 KM
BORIS I LENKA MONTILJO Sjećanje na roditelje	100KM
PORODICA UNGAR	50 KM
ZADIK (SADO) i NEDA DANON Povodom godišnjice smrti moje majke Solcike (Kabiljo) Danon	50CAD
TEA (DANON) NINKOVIĆ sa suprugom ŽARKOM i kćerima ANJOM I TAMAROM	50CAD
Povodom godišnjice smrti moje none Solcike (Kabiljo) Danon	
DAVID DANON sa suprugom ALMOM i kćerkom REBECCOM	50CAD
Povodom godišnjice smrti moje none Solcike (Kabiljo) Danon	
MARIO JAKULJ Za rad Socijalne sekcije	100 KM
PLAVŠIĆ ŽELJKO, DARINKA i MILJENKO Sjećanje na Mirjanu Papo	100 KM
JASMINKA I MIRSA KULIĆ Povodom godišnjice smrti roditelja Flore (Lole) i Ferida Kulića	50 KM
BORIS I SANJIN KOŽEMJAKIN Povodom godišnjice smrti majke Gerde Kožemjakin, rođene Druker	100KM
ZLATKO FINCI Povodom godišnjice smrti Olge Finci	50 KM
DAVORKA i NINO VERBER Za rad Socijalne sekcije	100KM
RAŠO I NADA KAMHI Pomen na roditelje Cinu i Davida Kamhi	50KM
MORENO KAMHI Pomen na roditelje Cinu i Davida Kamhi	50KM
JEVREJSKA OPŠTINA ESTER GITMAN Za rad Opštine	100USAS
ESTER GITMAN Za rad Opštine	20 KM
JACK EXPAVIK Za rad Opštine	1,000 KM
JEVREJSKI GLAS MIRKO I INGE OVADIJA ZADIK (SADO) i NEDA DANON Povodom godišnjice smrti moje majke Solcike (Kabiljo) Danon	100 KM 50CAD
OMLADINA SAŠA RIGER Sjećanja na djeda Davida Montilja	100 KM
PHILLIP WEINER Za boravak djece u ljetnim kampovima u 2011.godini	200 KM

Exp.

Zajednica jevrejskih opština
Bosne i Hercegovine
71000 Sarajevo
Hamdije Kreševljakovića 59

TEA ABINUN sa uspjehom završila osnovnu školu. Upisala se u Srednju muzičku.

IVO KAUNITZ završio sa uspjehom osnovnu školu. Školovanje nastavlja u Katoličkoj gimnaziji.

ANDREA ANDRLE maturirala u Srednjoj muzičkoj školi i nastavlja studije na Muzičkoj akademiji.

ZATAN VAJNBERGER maturirao u II gimnaziji. Studije nastavlja na Ekonomskom fakultetu.

**Čestitamo na postignutim rezultatima i želimo uspjeh
u daljem školovanju.**

Redakcija „Jevrejskog glasa“ i Jevrejska opština u Sarajevu.